

LA TORREJA

SETMANARI CATALÀ
 FESTIU IL·LUSTRAT Y LITERARI
 10 CENTIMS lo número per tot arreu.

Suscripció, en Espanya 6 rals trimestre. Administració: S^{ra} Pau, 56. litografia.

D.ª CARME FERNANDEZ

Han passat molts y molts días
 que va ausentarse d' aquí,
 y encara 'ns sembla senti
 tot un concert d' armonías.

Aucell fou que 'l vol alsá
 deixantnos sols desencants,
 pus un cop sentits sos cant
 ja no 's poden oblidá.

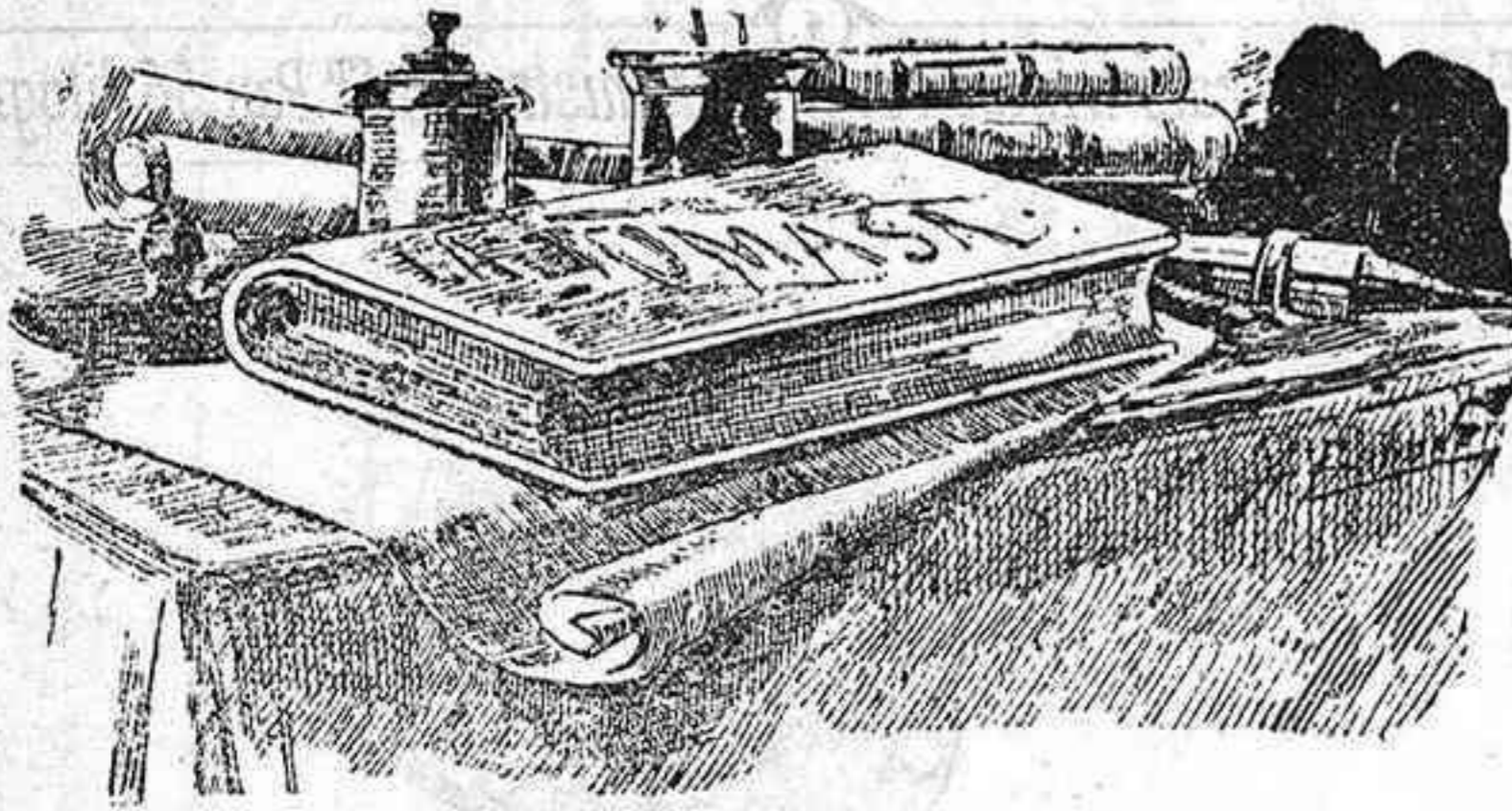
SUMARI

TÈXT: Ser rey, per Serrallonga.—Certesa amarga, per Llarch.—Intima, per Ricart Estapé.—Curiositats, Epissodis històrics.—Viatje filosòfic humorístic al interior del cràneo humà. Lo senyor Pere Pistrachs, per Joseph M.ª Codolosa.—Teatros, per Un còmic retirat.—Campanadas.—Avisos.—Telegramas.—Secció de Trenca-closcas.

GRABATS: D.ª Carme Fernandez, retrato per A. F.—Viatjes de regrés per Efegs.—Chateau Margaux, per Cilla.—D. Thomàs Alba Edison, retrato per .—La toilette de Mazzantini, per Efegs.—Prometensas per K. Mins.—Rassas intermediarias, per Cilla.

FOLLESÍ: Lo Guerrer y 'l burro, per Manel Ribot y Serra.—Lo ampurdá, per Francesch Marull.—¿Si ho seria? per Jaume Roig, ab ilustració de Efegs.

SER REY...

VEUS aquí una frasse qu' ha donat molt que pensar á l' humanitat ..

¿Qui no haurá dit en son interior mes d' una vegada: Ser rey!.. Qui pogués ser rey!..

Yo he conegut un nen qu' apenas sabia enrahonar, y quan li preguntavan: Qué vols ser? sempre responia: Rey!

Las mares quan ja no saben quin nom donar als seus fillets per demostrarlosi son inmens carinyo, exclaman: Lo meu rey!... y fins jo tenia una xicota, filla dels barris de Sant Pere mes baix, que cada vespre quan 'ns despediam, 'm deya: Adios, Rey!..

En lo joch de bitllas, lo rey es també lo privilegiat, y lo jugador mira de respectarlo ab lo bitllot perque ronda de rey, val doble; y no comprench perque en lo joch de cartas, devegadas lo tres y l' as lo superitan. D' un' hora lluny es veu que aixó es obra d' algun republicá ó anarquista enemich d' aquesta entitat d' origen diví.

Y á pesar de tot... Qu' es ser rey?.. Jo, de vritat que si me 'n feyan, els proposaria una permuta ab uns quants mils duros; vuy dir, que á ser possible 'm puliria el títol reyal y preferiria mil vegadas ser un Arnús, un Girona ó un Marqués de Comillas.

Per allá en temps de Mari-Castanya, no diré que 'l ser rey no fos una ganga, pero ara 'ls han anat apretant tant, que soch mil vegadas mes amo jo de casa meva qu' ells de la nació que governan.

Avants bastava ser rey per estar rodeijat d' una aureola de respecte y poder omnimodós, y ni lo esser ximple com aquell Carlos ab qual calificatiu lo coneix l' historia, ni bárbaro com los Nerons y Caligulas, ni

parricida com Enrich de Trastamara, era causa suficient per incapacitarlos de regir una nació ab tot lo despotisme capritxós de qu' eran capassos.

Pero avuy?... Los periódichs tractan al Shar de Persia d' un modo, que en temps remót, ja s' haurían cremat als redactors y ventadas sas cendras.

L' Emperador de Russia ha d' amagar la fetxa del seu viatge á Berlin, de pòr que los nihilistas no li fassin un cap nou com á son pare. Lo rey Milano demana per favor á sos ex-ministres que li deixin educar al seu fill, y per los carrers de Lóndres, molts dels súbdits de S. M. británica no tornan lo saludo á tot un emperador d' Alemania, nèt de la seva augusta soberana.

Si Felip II podia sortir del prestatje del Panteon del Escorial y veyés aquestas aberracions, creuria troverse en algun altre planeta.

Ell, que al presentarselhi l' autor de l' Araucana, lo va imposar tant ab son sol aspecte, que el pobre Ercilla va perdre la paraula, tenint que dirli aquell despota: Demánam per escrit lo que desitjas.

En épocas anteriors los reys no teníen ministres responsables y disposavan d' hisendas, vidas y altras menudencias ab l' aplauso casi sempre de aquella noblesa del dret de cuixa y d' un poble que cridava ¡viva lo rey! ab l' esquena devegadas calenta dels varassos dels guindillas.

Aquell respecte casi adoratriu, ha desaparegut per complert, y es perque al igual que las decoracions de teatro, los reys mirats de la vora, no fan la impressió que fan mirats de lluny.

Lo conversar mano á mano ab qualsevol pela-canyas y lo tractar de vosté als dependents y mossos de magatsém, ha malmés de mala manera l' ilusió que las testas coronadas produhian.

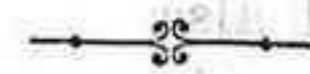
Lo barret de copa... aquesta prenda de vestir ha sigut també un dels mes grans enemichs de la importancia real. Pintéu á Carlo-Magno ó á Pere el Cruel ab levita crusada y xistera, y al contemplarlos, segur que vos caurá l' ánima als péus.

Sempre un rey fará mes bon efecte vestit á ca' la Pelegrina que á casa Galves, y calsat á can Tarascó que á casa 'n Puig ó en Pardo.

Aixís es que lo *ser rey* avuy, ja no es lo ser rey ahir; ahir ho haguera sigut ben depressa, avuy no ho sería encara que 'm paguessin café y copa.

SERRALLONGA.

Certesa amarga

¡Qué bonica es la vida
als divuit anys,
quan encar no 's coneixen
los desenganys.

Lo cap bull y no pensa
lo que vindrá,
y á los vicis s' entrega
sense pará.

Mes quan lo jove en home
s' ha transformat,
al pensá en corretgirse,
veu qu' ha fet tart!

LLARCH.

INTIMA.

A mon estimat amich en Frederich Olivé.

Fa poch temps qu' ab broma 't deya,
que 'm desitjava casar;
ara ja ho soch, y 't dich, Flávio,
que 'm prova molt tal estat.

Com tu ja saps, vaig casarme,
bes ben dit, me van casar,
fará prompte tretse mesos;
y desde allavons á ensá
puch dirte que soch un altre,
tant es lo que 'm veig cambiat.

Estich bastant *revingut*
que vulgarment vol dir *sá*,
hasta el pé! tinch mes espés
y un xiquet mes grós lo nás;
los ulls no m' han fet gran cambi,
las camas pot ser bastant;
tinch un pet de pontorrillas
qu' enamoran de mirar.
Desde el dia que vaig se *alta*
en lo gremi dels casats
no s' ha obert la meva boca
mes que per di á cada instant,
que si á n' el cel no s' hi casan,
qui vulgui, ja hi pot anar

¿Vols rés mes bonich y bell,
que veuret sempre mimat
per una dona qu' es teva
ey... si es teva... en realitat?
¿Vols rés mes encisador
que veurer las tevas mans,
oprimidas per manetas
primetas com un secall?
¿Vols res més maravillós
que veuret sempre lligat
en contestar y preguntas
impregnadas d' amor sant?

¿Qué vols avuy *ninus* meu?
¿Qué desitjas per dinar?
¿vols que fassi fidéus fins?
¿T' agradan los ous-ferrats?
y aixís sempre, amich del cor,
per mi no s' acaba may.

Per completar mes ma ditxa
y mon goig multiplicar,
va sortir d' *escotilló*
lo dia quince de maig,
un baylet, rós com un angel;
Lo meu retrato calcát.
Figura en quant me 'l poso
á las camas y li faig
festas... vaja, 'm torno boig.
Dia y nit l' estich besant;
y fentli festas... ell riu
y jo rich, fet un babau;
sols qu' ell tot y rihent me deixa
los pantalons... que 't dich, Pau,
que devegadas me 'ls posa
que fins quedo enrabanat.
¿Bé, que 't sembla ¿no m' envejas?
¡Oh! es molt gran lo ser casát!

RICART ESTAPÉ.

CURIOSITATS

Epissodis històrics

A barriada composta dels carrers del Call, Sant Honorat, baixada de Santa Eularia, Sant Domingo y algunas altres que las entrellassan, váren ser molts anys enrera, teatre de una hecatombe, pot ser la mes terrible que conta l' historia de Catalunya. Jamay l' esperit religiós dut á un extrem exajerat, ha produhit una matansa tan cruel é injustificada com la que va tenir lloch en lo mes d' Agost de l' any de gracia de 1391, en los mentats carrers, antiga aljama ó judería de la Capital del Principat.

Encara pareix aquella barriada sentirse de tals horrors, no havent pogut lograr en lo transcurs de cinch cents anys pendrer la fisonomia que te lo resto de la ciutat, pus á pesar de trovarse enclavada en lo bell centro de la població y sent concurríssims quants carrers l' envoltan, ella permanece tétrica y silenciosa com si plorés encara la cruel y sanguinaria colissió de que foren víctimas sos habitants.

Los límits de la aljama eran lo carrer dels *Banys frets*, avuy Banys nous, per la part d' Occident, lo carrer de la Font (Sant Honorato) per la part d' Orient, y per la del Mitj dia, lo Castell nou, quals ruinas encara subsisteixen sobre restos de fortificació romana, y lo Call que á ultims del segle catorce li deyan per falta de nom: *Lo carrer que porta á la Muralla nova*.

Encara que per alguns extrém lindés la dita aljama ab propietats de cristians, per xó formava un barri aïslat y tancat ab dos portas principals, sentne part d' una d' ellas, aquell arch qu' encara 's veu en lo Call, enfront los restos del Castell Nou, y un' altra al entrar en la Plassa de Sant Jaume.

Molts carrers quedan encara de la barriada juheva. Lo de la Volta, (Sta. Eularia) lo de la Sinagoga Gran, ó de las Carnicerias, avuy Sant Domingo, qual nom va pendrer ja avants d' entrar en lo segle XV; y molts altres. Tenia dos sinagogas, una gran casa ab set botigas, la que, al ser destruhida l' aljama, pertenyia al juheu David Bellcayre.

Era á principis d' Agost del mentat any de 1391 y Barcelona acabava de solemnisar la festa de San Domingo. L' endemá dia 5 va promouers sense tó ni só, un gran alborót per los carrers de la ciutat per una xurma que demanava baladreijant, l' extermini dels habitants de l' aljama. La cosa que va comensar per uns quants, va pendrer á poch proporcions gegantas, fentse casi un aixecament general, sent l' esperit de la major part dels sediciosos, mes que religiós, el de la cobdicia de las riquesas dels hebreus.

Las autoritats en lloch de contenir aquell tumulto en lo primer moment, se reuniren á *deliberar*, dant lloch á que l' endiablada folla penetrés per lo carrer major de la la judería en hont estavan los habitants ocupats en los seus quefers, sens sospitar lo terrible temporal que 'ls hi venia á sobre.

Se continuará.

VIATJES DE REGRÉS

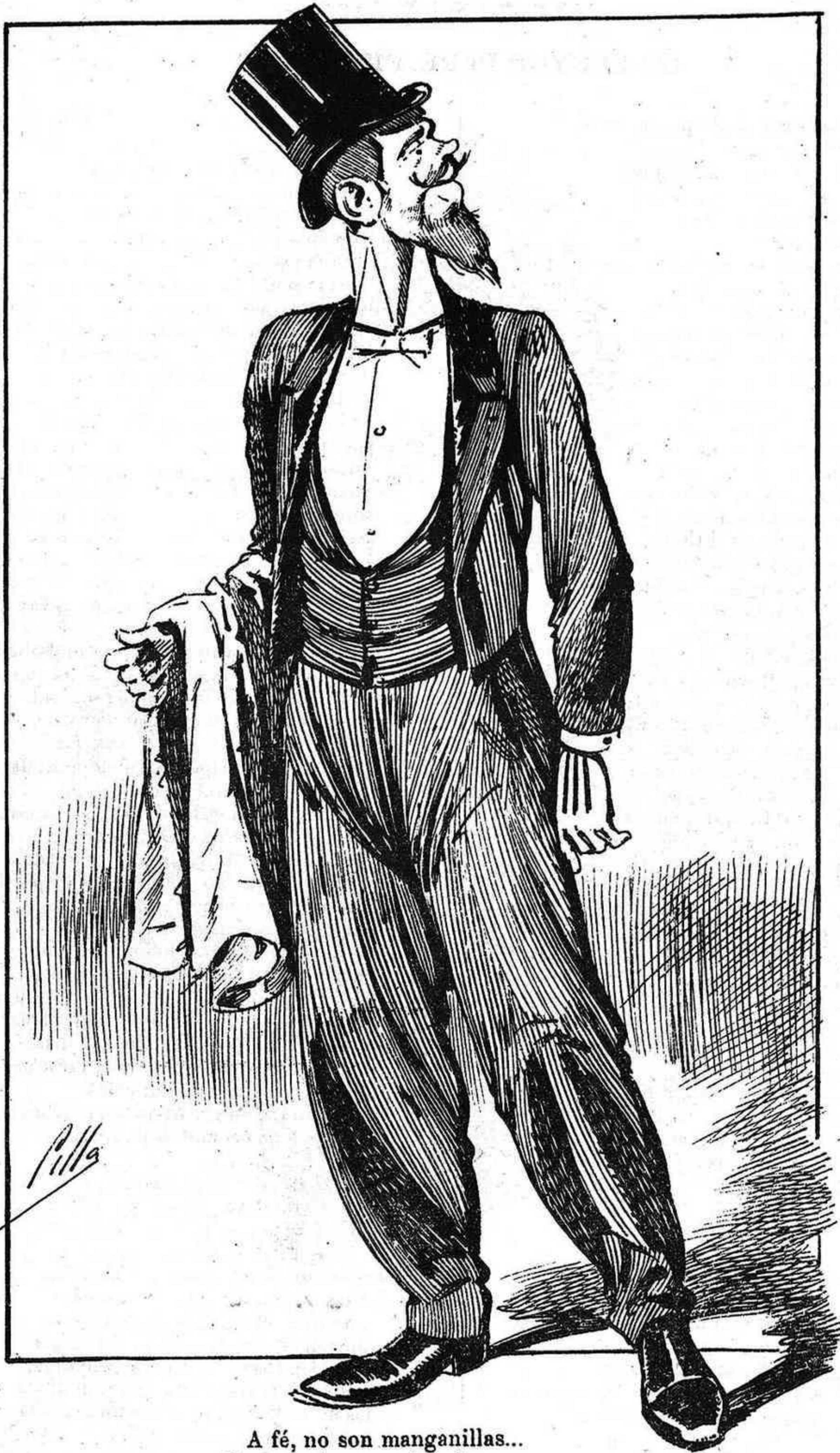
- Quants bultos diu que té?
- Dos al davant y un a la part del darrés.
- Son gayre grossos?
- Els del davant no; el del darrera si, la vritat.
- Bé, ja me 'ls ensenyará y allavors farém preu.

E.F.E.G.T.

LA TOMASA

NOU RETIRO.

CHATEAUX MARGAUX.—(Martinez)

A fé, no son manganillas...
Fins ara 'm creya blindat
ab lo rengló de faldillas,
pero noys... me 'ls ha acabat
aquet quiebro de rodillas.

VIATJE FILOSÓFICH-HUMORÍSTICH

AL INTERIOR DEL CRÁNEO HUMÁ

LO SENYOR PERE PISTRACHS

Se diu Pere Pistrachs, te cinquanta anys,
tretse en fá qu' es porter en absolut
d' una gran casa del carrer dels Banys.

Petitó, ventre grós, clatell mulsut,
afeytat com un xantre de la Seo,
de gènit capritxós y testarut.

Ser tant com l' amo de la finca 's creu,
actiu, observador y poch discret,
tot ho sab, tot ho conta, tot ho veu.

Es la seva missió; tindreho ben net
desde l' entrada fins al primer pis;
encendre 'l gás sent fosch y obrí á las set.

Las cartas reculleix y tot avis
ja las porti 'l carter ó be un aymant,
un duro de propina 'l té sumís.

Eli sab los *alquilinos* lo que fan;
si son pobres ó richs, dolents ó bons;
las *raspas* li confían al instant.

Ab ellas sol gastar llargas rahons,
puig sempre li regalan *rescalfat*
en cambi d' un remey pels panallons.

A l' hora que 'l trovém está ficat
á dins la pajarera aquest aucell.

—Vull dir en son kiosko encristallat.—

Está sentat y fuma, 'l seu cervell,
treballa, ¿que déu pensar? Apa, lector,
entremhi d' improvis, sens veurho Ell,
y sabrém molts misteris de dolor.

«¡Quin' una de mes fresca! no volia
«saberne d' altre, donya Reparada
«té *enredos* ab don Jordi, ¿qui ho diria?

«¡Una dona tan santa y recatada!
«tan de la iglesia, escrupulosa y séria,
«¿fe una cosa semblant? ¡y sent casada!

«Potsé no siga cert..... mes la Quiteria,
«la cuynera, m' ho ha dit.... y una cuynera
«las flaquesas coneix de la materia,

«Avuy me deya: Créguim senyor Pere,
«no dorm ab lo marit, puig assegura
«que 's *vol de castelat*, lo que 's fal-lera.

«Lo pobre don Saldoni en vá procura
«dissimular á tots fent la rialleta,
«l' abstinencia de carn lo molt qu' apura.

«Mes com qu' es un beneyt, un Joan doneta,
«sí á la guapa muller busca joguinas
«en parlantli de *sants*, la deixa quieta,

«—¿Reparada, no veus que 'm desatíñas,
«¡no fugis de prop meu! y ella contesta:
«*glorificat amen* á las *malinas*.

«Pero 'n venint don Jordi, ¿quina festa!
«¿Quinas miradas d' amorós deliri!

«Quin modo de donar als peus requesta.

«En sent fora 'l marit, fora martiri;
«y estich certa, devant l' escaparata
«de Santa *Reparada* hi crema un ciri.

«—¡Calla! calla,—l' hi he dit, ta llengua mata
«l' honor d' una familia..... pren paciencia
«no sias al pá que 't menjas, may ingrata.

«Pró las donas no tenen continencia;
«de segú qu' ho sab mitja Boqueria.

«Pitjor per ells..... Oh quina diferencia

«hi ha ab los del pis segon..... donya María

«aqueixa si qu' es mártir y fins santa.

«Per sa virtut la cara jo treuria!

«No comprench la pobreta com aguanta

«á un marit, tan *pirata y terrorista*,

«trónera y jugador qu' á tots espanta!

«La fa patí y no vol qu' estiga trista;

«li crida sens rahó y no vol que plori

«ni que 's queixi perque falta á la llista.

«No se que deu volguer ¿potsé que 's mori?

«fácil fora..... per ell tota la gloria.....

«per ella l' infelissa 'l purgatori.

«May esborrar podré de la memoria

«lo susto que 'm va dar una vegada

«pel carnaval, eix cafre, ... n' hi ha un' historia.

«Eran las quatre y quart de matinada

«quan me van despertar. Crits de socorro,

«soroll, gemechs y plors.... com que m' agrada

«assistir als vehins, m' aixeco y corro

«á veurer qu' ha pasat M' obra don Quico

«y 'm diu: «¿Si no te 'n vás, prou t' escamorro!»

«Vaig pensar... que s' arreglin .. vaya un mico!

«á presiri anirias si manava,

«mes are ¿qué 'n treuré? no m' embolico!

«La cambrera mes tart, tot m' ho contava.

«¿Quina poca moral! ¿Sembla mentida!

«Al sentirho tot jo m' esgarrifava!

«Al sortir del Liceo ab la *querida*

«que té... una qualsevol... una perduda,

«la vá portar aquí... ¡mala sortida!

«Donya María es bona, mes, no es mulla;

«té pit si li convé... veu á la *Flavia*,

«s' hi *aferra* y ab las *urpas* la saluda.

«L' altra s' hi torna en vá!... mes pot la rabia

«dels celos que no tot .. Una lleona

«pareixia escapada de la gábia.

«La lluyta va durar bastanta estona,

«hasta que boy rientse, el poca-pena,

«las va descompartir... ¡Y aixó 's perdona!

«¿No mereix aquest home una cadena?

«Jo fos d' ella, pobret, no te 'n riurias...

«Res d' enfadarme... cá... tot á l' esquena

«aniria á parar... mes portarias

«en lo teu cap mes vuit qu' una carbassa,

«lo cástich de tas molts picardias.

«L' inglés del tercer pis, si qu' es catxasa,

«¿Quin viure mes tranquil! res lo mareja!

«solter, tot sol se cuyna y apedassa!

«No te pena ni gloria ni te enveja.

«*Filarmonich* de punta, á totas horas

«notas alegres ab la *flauta* enseija.

«Atent y servicial ab las senyoras,

«rams de flors tot sovint las hi regala

«com si siguessin de l' amor penyoras,

«molts s' afiguren qu' es tocat de l' ala

«des d' un fet que passá ab una vehina

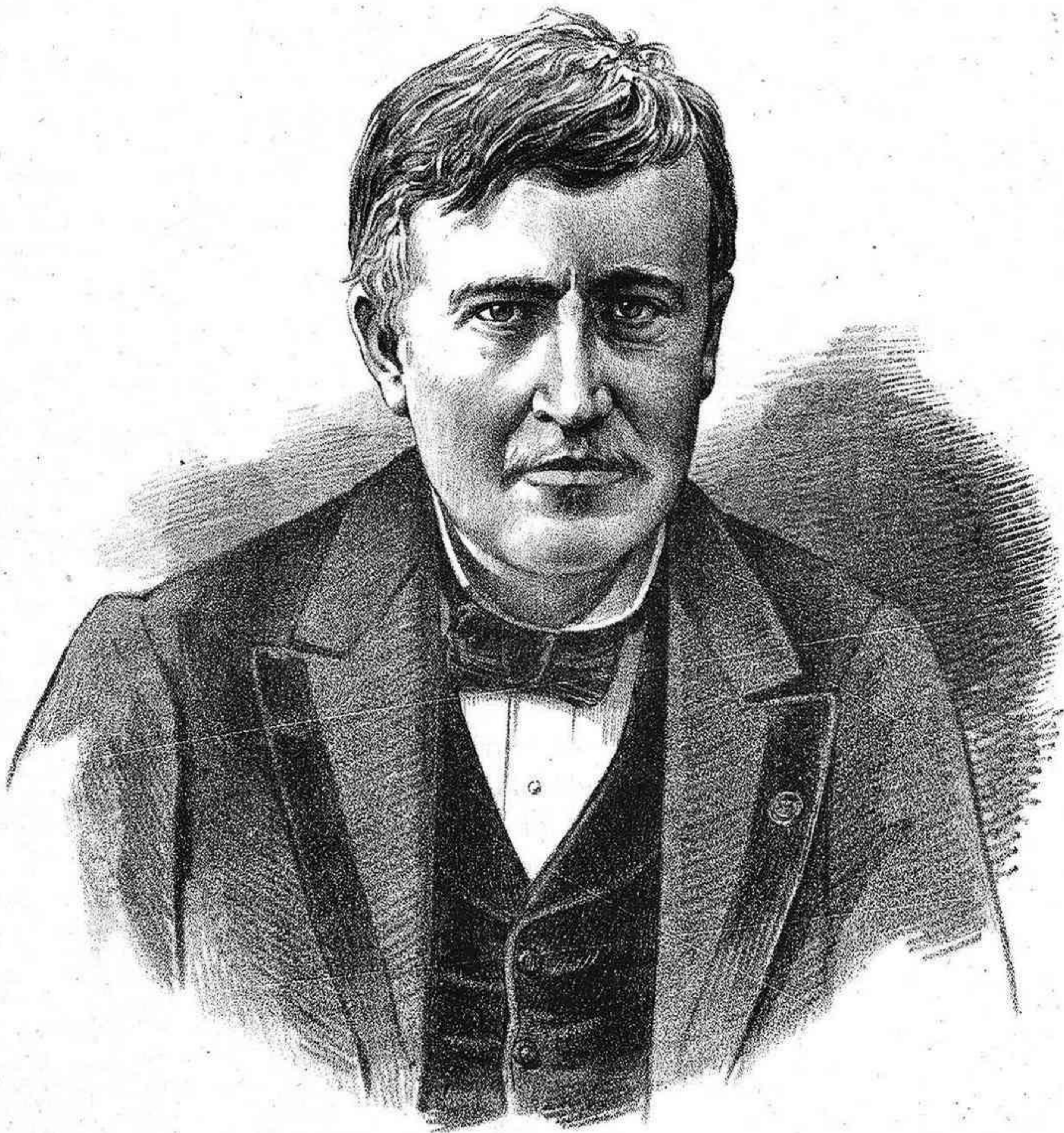
«que 'l feya cantar mes qu' una cigala.

Se continuarà.

JOSEPH M.ª CODOLSA.

LA TOMASA.

GALERIA DE CELEBRITATS

Thomas A. Edison

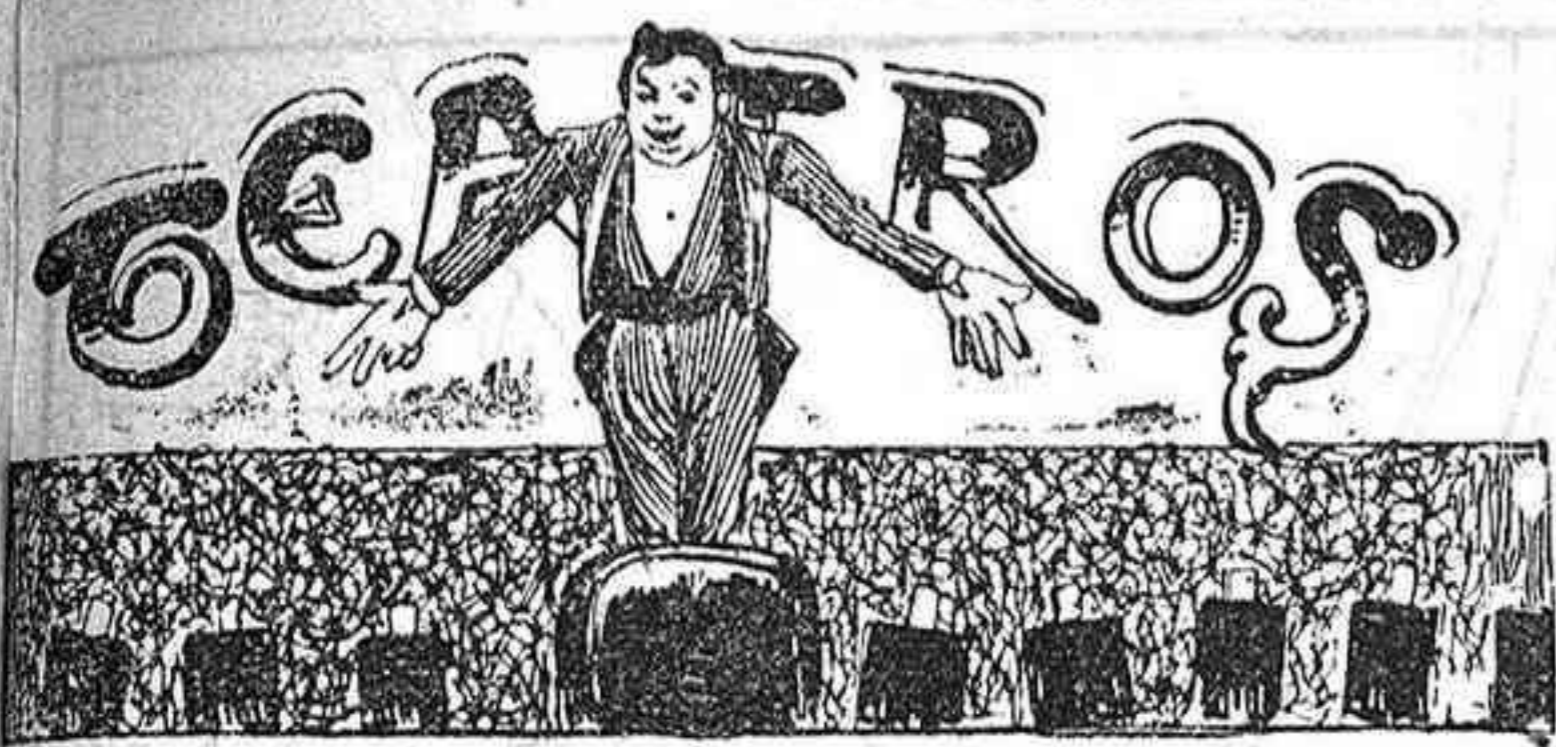

D. THOMAS ALBA EDISON

A entitat tant principal
tot lo món rendeix tribut,
qu' es del segle en que ha nascut,
lo talent mes colossal.
Ell ha resolt impossibles
subjectantlos á sa lley;
y pot ben dirse: lo rey
de las forsas invisibles.

ROMEA.—Casi todas las funciones que se han donat en aquest principi de temporada, se han contat per pléns. En *senyora y Majora*, la Sra. Ferrer vá interpretar lo paper de protagonista ab bastant acert. Llástima que de vegadas salta el drama á la tragedia produhint una desentonació que la perjudica.

Salvat aquest sencill defecte quedará lo seu treball bastant comenable.

La senyora Blanca que se ha presentat ja en escena, es de las artistas que tenen *Angel*, com vulgarment se diu, y quan hagí familiarisat una mica ab l'escena catalana, 'ns sembla que tindrem ocasió d'aplaurirla mes d'una vegada.

Dels demés artistas no 'n parlém per ser ja de casa, y de artell todas las obras representadas.

CATALUNYA.—*Marron Glacé* del senyor Barranco, es un juguete sencill que serveix ademés de halagar al públich, per demostrar la bona dicció y finas maneras de la senyora Alverá, qu' executá lo paper de la futura condesa ab un relleu de primera. A aqueixa circumstancia, fou degut, que lo públich escoltés lo juguete ab mostrás d'agrado. Ademés vestí lo personatge ab un rich vestit, modelo de bon gust y riquesa.

L'arreglo que ab lo titol: *De Madrid á Paris* los senyors Jackson y Sierra han escrit y Chueca y Valverde han compost resultá un verdader camelo pus no es altre que la tant coneguda y aplaudida en nostre teatro Principal, ab lo titol: *De Madrid á Barcelona*, aixís es que apesar de la notable música que hi há, com algunas pessas resultan ser las mateixas, y las que se han compost novás son inferiors, á escepció del duo copleresch, resultá que l'efecte causat á nostre públich no fós lo brillant que sens dupte será á tot altre públich que no tingui tant coneguda y manosejada la obra natriu.

La Empresa sans dubte preveyent que lo ser tan igual pogués amenguar l'èxit, la presentá ab luxo y riquesa estrenant magnífichs trajos y una preciosíssima decoració al final, representant una vista panorámica de la Exposició de París.

Per dimecres estava anunciat l'estreno de una sarzuela titulada: *Anuncio*, de dos aplaudits autors y se ha posat en estudi lo nou sainete del popular D. Ricardo de la Vega, titulat: *A casarse tocan ó la misa ó grande orquesta*, que esperém siga un'altra mostra de posehir l'autor lo titol de primer saineter espanyol, digne continuador del immortal don Ramón de la Cruz.

NOVEDATS.—Ab delirants nostras de entusiasme fou debut dissapte passat, lo degá dels actors espanyols senyor Valero, y ell ab son talent artístich procurá que lo públich conservés encara aquella passió durant tota la obra que se representá: *El patriarca del Turia*. Se veje molt ben secundat per la senyora Mena. Los demés artistas estigueren regular.

En el *Alcalde de Zalamea* que també ha executat eixos últims dias, ha demostrat clarament, que apesar de sos anys, no se han amortiguat sas condicions eminentes, pus dongué molt notable relleu al personatge del protagonista vejentse frecuentement aclamat per lo públich.

Llástima que ja que ha volgut executar algunas representacions ants de retirarse definitivament de la escea, no haja escullit teatro mes reduhit, pus á ser així, brillaría més y no passaria desaparebut molt frasseig que per lo pés de sos anys y malas condicions del teatro no pot fer ressaltar.

Proximament representará *El músico de la murga y Lluís XI* obras que ell ha creat y en las que hi ha tingut sempre grans ovacions.

ESPANYOL.—Continua actuant la companyia Bolumar ab lo mateix aplauso de la concurrencia que hi assisteix.

Apesar dels llaudables esforços que fá la companyia per agradar treballant ab carinyo y voluntat, lo públich se retreu de tal modo, que no será difícil se veji obligada la empresa á no refer la contracta per lo mes d' Octubre.

Molt ho sentí.n.

TIVOLI.—Sapigut es, que la ópera *Roberto il diavolo* es una de las mes difícilas que existeixen y que en teatros de primer ordre raras vegadas obté un conjunt satisfactori, per lo que no 'ns estranyá lo veurer que en lo teatro del Tivoli la modesta companyia que en ell actúa, no 'n sortís ayrosa. Verdaderament ni la senyora Carolli, ni lo senyor Guardienni, tenen facultats per poguer sortir bé de son comés. Qui sols estigué algo regular fou lo baix senyor Gautiero y hem d'anotar que dat lo poch relleu que dongué al personatge Beltramo, volém creurer que no ha vist representar dita part per artistas de valúa, com nostre Mateu (Uetam) y David, pus á ser així, la notable frasse del 3.er acte de *¡Ah! tu mi conosci!* segurament l'hauría dada ab vigor, y no hauria passat desaparebuda com sucehí.

La orquesta, fou la única que se portá á la altura del bon nom que en otras óperas ha sabut captarse la companyia, per lo que unim nostre aplauso al que se tributá al mestre senyor Perez Cabrero.

Dijous últim se efectuá lo benefici de dit mestre y satisfet pot quedar, pus en ell pogué veurer clarament las moltas simpatias que ha sabut captarse entre sos amichs los artistas y públich de nostra capital, pus aquells sans escepció l'obsequiaren ab preciosos regalos alguns d'ells de valor y la numerosa concurrencia no li escassejá los aplausos y mostrás d'entusiasme durant tota la representació de la *afortunada Carmen* y la preciosa sinfonia de *Mignon* que se veje obligat á repetirla.

NOU RETIRO.—Per debut de la Sra. Coello, se posá en escena la coneguda sarzuela *Niña Pancha*, obra que presta per dar á coneixer las condicions artísticas que calsa la encarregada de la protagonista. En efecte, desde la primera escena ó sia en lo paper d'asturiana, compregué lo públich que no estava la debutanta á la altura deguda, pus li falta á dita actriu á més de *chic*, com dihuen los francesos, véu per cantar. En los papers de *cocotte* y *chula*, estigué á igual altura. Difícilment creyém pugui sostenir la campanya.

Dissapte tingué lloch lo benefici de la Sra. Concepció Martínez ab numerosíssima concurrencia que invadia per complert lo teatro, apesar de fer un temps molt plovisquós.

Durant tota la representació sigué sumament aplaudida, transformantse l'entusiasme en deliri després del duo que ab tanta gracia canta en la sarzuela, *Chateau Margaux*. Mostra del èxit fou que per acallar los aplausos, tingué que repetir quatre vegadas dita pesa. Ademés sigué obsequiada ab coloms, pluja de flors, etc. y richs regalos que li oferiren sos admiradors.

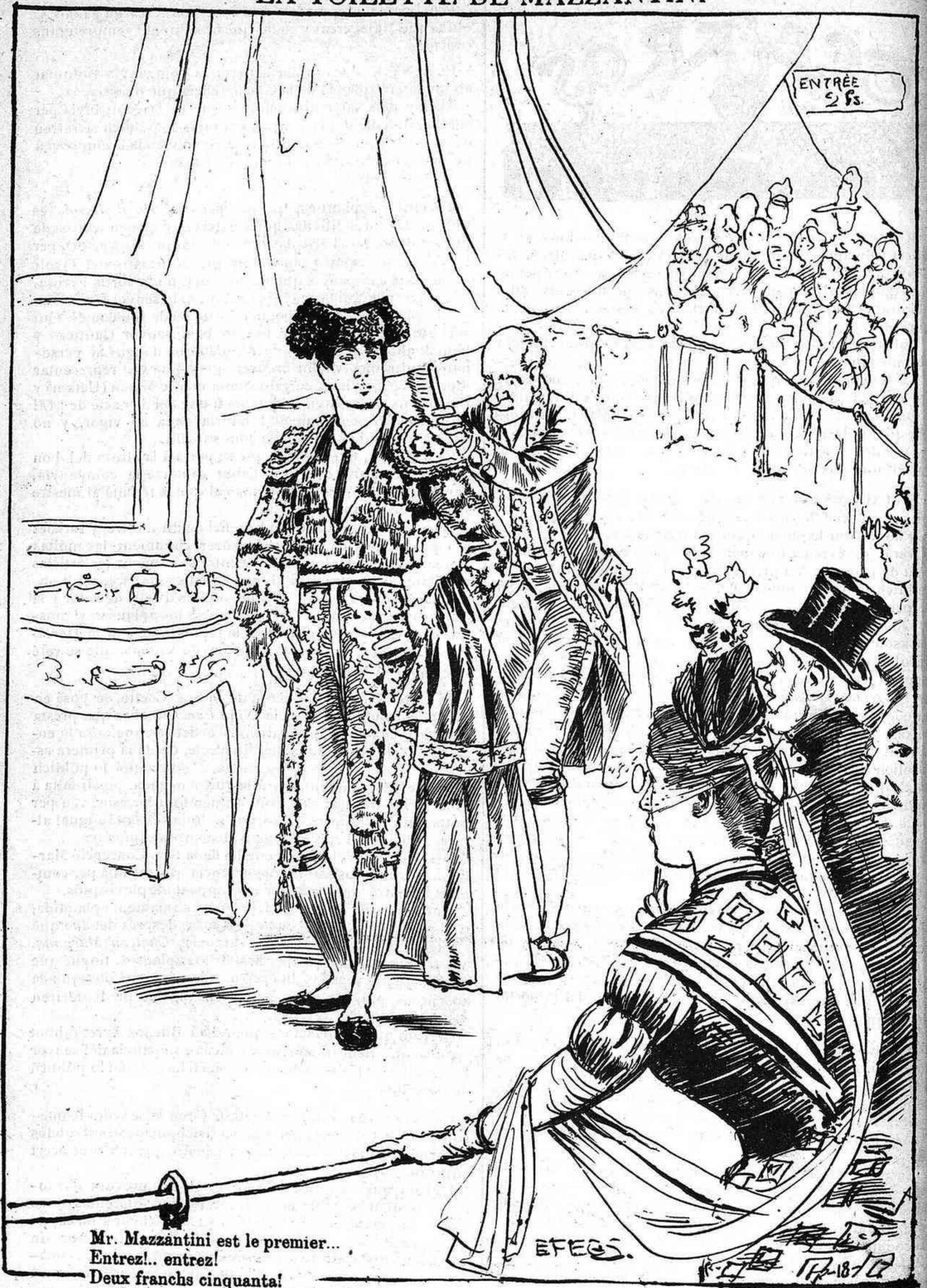
Creyém que per ovacions que rebí á Buenos Ayres (ahont sembla que definitivament vá ab la companyia del senyor Banquells) tindrà presenta la que ha li ha tributat lo públich de Barcelona.

CALVO-VICO.—Molt ben rebuts foren la senyora Romero y senyor Taberner, del quadro lirich, demostrant abdós artistas, notables condicions pel género que ab tant acert cultivan.

La companyia còmica del senyor Colom, procura dar tota la amenitat possible, possant tots los dias diferentas obras y executantlas ab perfecció, per lo que dit senyor se ha captat las simpatias de nostre públich, pus veu en dit actor un verdader artista. Entre altres obras ha representat *El sombrero de copa* ab una perfecció tal, que 'ns creyam veurer á la companyia del senyor Mario.

UN CÒMIC RETIRAT.

LA TOILETTE DE MAZZANTINI

Mr. Mazzantini est le premier...
Entrez!.. entrez!
Deux fransch cinquanta!
— Ahoga—verrán Messieurs et medames la maniere de s' habillé
de messieurs les torerós d' Espagne.
A deux fransch cinquanta la piece.

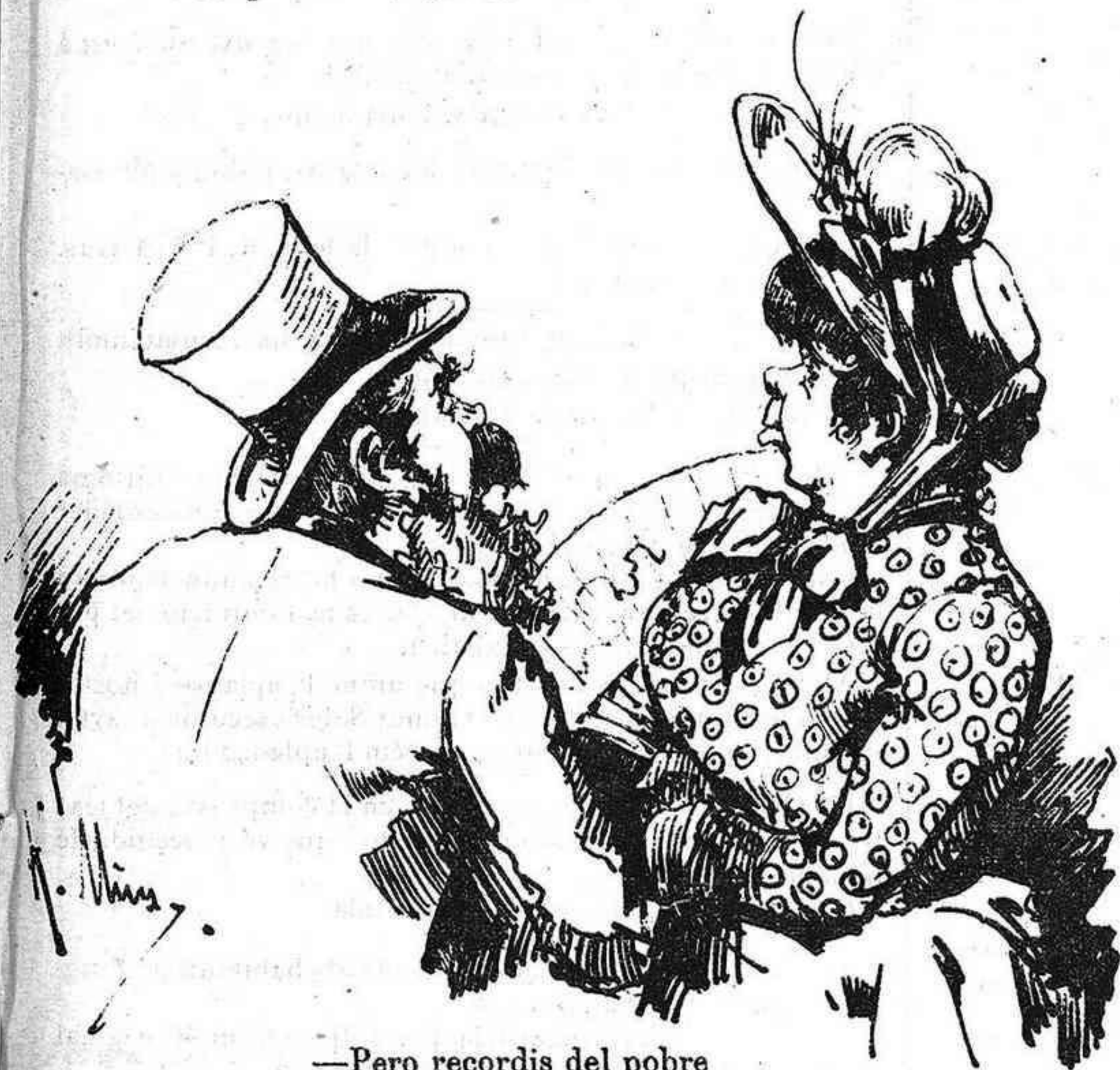
PROMETENSAS

Sent per ell no 'm raca rés;
ni aquest Sol que pòsé 'm fongui,
y es ben trist qu' á mí no 'm dóngui
lo que tants cops m' ha promés.

—Quin viatge!.. malhaguanyat!
—Pero dona...
—Y total, rés.
—Mil vegadas m' ho ha promés.
—Si, pero may t' ho ha donat,

—Pero recordis del pobre
del meu Pep que s' electrísia
habentli promés de sobras.
—Pero si es la meva divisa;
Lo prometre no fa pobre.

Un pare nostre per un marqués
que promet molt y no dona res.

L' home mes vell que 's concix avuy en lo mon, es austro-húngaro.

Se diu Nagy Ferenez y y te cent vint y un anys.

Va trovarse en Marengo, Hohenlinden, Wagram y Leipzig.

Ja podém estar tranquils. Los robos y assassinats que 's cometen á Marruecos es perque lo Sultan, desitjant cobrar impostos, predica la guerra santa.

Aixís, ja no podém dir r's.

Que no 's podia fer ab aquets des... circuncisisos lo qu' en América ab los indios braus?.. Anarlos arreconant al interior y transformar tot aquell litoral en camp d' especulacions mercantils aprofitant un tros d' aquesta continua emigració á Ultramar?..

Per avuy dijous, está anunciad en lo Teatro Romea, l' estreno de la comedia catalana «Vesten Anton».

La *Publicidad* copiantne gran part en las columnas del seu periódich, va posar la obra á l' altura de la Torre Eiffel, lo que de veras sentim p' el senyor Llanas, pus aquest diari te lo dó de trobar dolent tot lo bó y vice-versa.

Desitjariám qu' aquesta vegada no s' hagués equivocad l' *ilustrat é imparcial* colega.

Sembla que 's tracta de convertir en elegant teatro, lo local del panorama de Waterlío en la plassa de Catalunya.

Segons informes los duenyos pretenen gastarhi, *nada menos* que 18 ó 20,000 duros.

Vingan teatros. Ja que las cosas no van gayre be, al menos 'ns divertirén.

Ha mort á la fi la noyeta que fou atropellada dias passats en lo carrer de la Riera Alta per un dels tramvias de la companyia de Sans.

Una víctima més en lo catálech.

Ara surten en que lo célebre destripador Jacks es una dona.

Qui l' ha vista?.. Veyám si encara será la dona d' aquell polissón que sempre hi arriba als dos minuts de comés lo crim.

A Fransa s' está librant la gran batalla.

Manifestos, proclamas, atropellos... tot per que governi aquest ó l' altre?

Quan compendrán los pobles que tota aquesta colla d' ambiciosos no volen més qu' una cosa, ¡¡Turró!!

Lo capellá de Elejabeitia condemnat á presiri per haber excitad al poble á rebelió, prega que no 's demani lo seu indult, pus desitja ser un mártir de la Santa causa.

Vaja... després que 'l fassin sant; y ara que ja veyém en los altars, á sants ab gossos, bous, porchs y altres animacions, hi tindém un presidari.

Aixó los fiels no hem de comportarho.

S' anuncian novas probas del Peral pera fins d' Octubre.

Volen llegir un *suelto* magnífich de *La Publicidad*, insertad dias passats:

Ja cal que s' agarrin bé...

Ja ho están?

Allá vá:

Los dependientes de la sociedad farmacéutica Española reuniéronse ayer por la mañana y *acompañados* del gerente que fué de aquella sociedad, D. Gonzalo Formiguera, *que falleció hace pocos dias*, se dirijieron etc....»

Es pitxor qu' aquella de «Se le alcanza al menos zot» y lo de «las piernas en la parte superior» y tantas y tantas altras.

Quina pela mes malagunyada...

Lo cop de pedra á Crispí ha motivad un verdader *plebiscito* d' indignació.

En cambi l' altre dia també d' un cop de pedra van mitx obrir lo cap á un conegut nostre en lo carrer de Provenza y ningú s' ha mogut.

Y això qu' aquest conegut nostre es diu Crispin qu' encara té una *n* més.

Diu qu' han arribat á Tànger uns 500 caballs carregats de pólvora per fer las salvas.

Que no 'n podían deixar una mica al acorassat Pelayo?

Ja 'ls la tornariám,

Lo famós Varela fill de D.ª Luciana Borcino, víctima del carrer de Fuencarral, sembla que ja ha anat á tiros en Vigo sobre indefensas donas.

Jo ja voldria qu' hagués acabat els quartos.

Pot ser aixís logriárem veurerlo quiet.

Aquí un *calavera* ab quartos acostuma á estar sempre de broma.

Y fá gracia..... sí, sí....

Avuy deu haver arribat de Madrit lo Director de Sanitat D. Teodor Baró.

Diu qu' alló de que á Tetuan un moro va dar un *bolet* á un pare Franciscano, ha resultat mentida.

'Ns es indiferent... *bolét* mes, *bolét* menos...

Un altre desafío ha tingut lloch entre Mr. Lalón y Mr. Ganivet.

Es véu qu' aquets sócios han prés la feina de l' Arderius. *Questió* de frenología...

Diu que la renda de l' Aduana de Cuba, ha reculat molt. Bé, deu ser per pendrer embestida.

Si ho volen saber vagin á Salamanca.

Sabém que lo Sr. Galofre, tracta de fer notables milloras en lo Eden-Concert convertint lo saló *foyer* en un verdader modelo de bon gust y riquesa.

Com á petit principi, ha posat ja un fanal anunciador en la Rambla, frente al carrer Nou, que es la admiració del públich per lo molt vistós y artístich.

Al felicitar á dit Sr, just es que unim l' aplauso á nostre amich lo reputat artista, Sr. Gomez Soler executor d' aytal treball, pus encar que amich, *creyém* l' aplauso just.

Ha sigut contractada per actuar en la companyia del teatro de Catalunya, D.ª Carme Moreno, que vé precedida de bona fama.

Celebrarém que no quedi desmentida.

Expléndida fou la vetllada dedicada als habitants de Puigcerdós per lo Círcul Fivaller.

Sentim no poder resenyarla per culpa del molt original que tenim.

De tots modos felicitem als iniciadors de tant brillanta com filantrópica festa.

AVISOS

D' una gábia del carrer del Hospital cantó Mendizabal, va escapar-se un pardal introduhintse dins d' una "pajarera" de canaris de la Rambla de Catalunya, cantó carrer de Ronda.

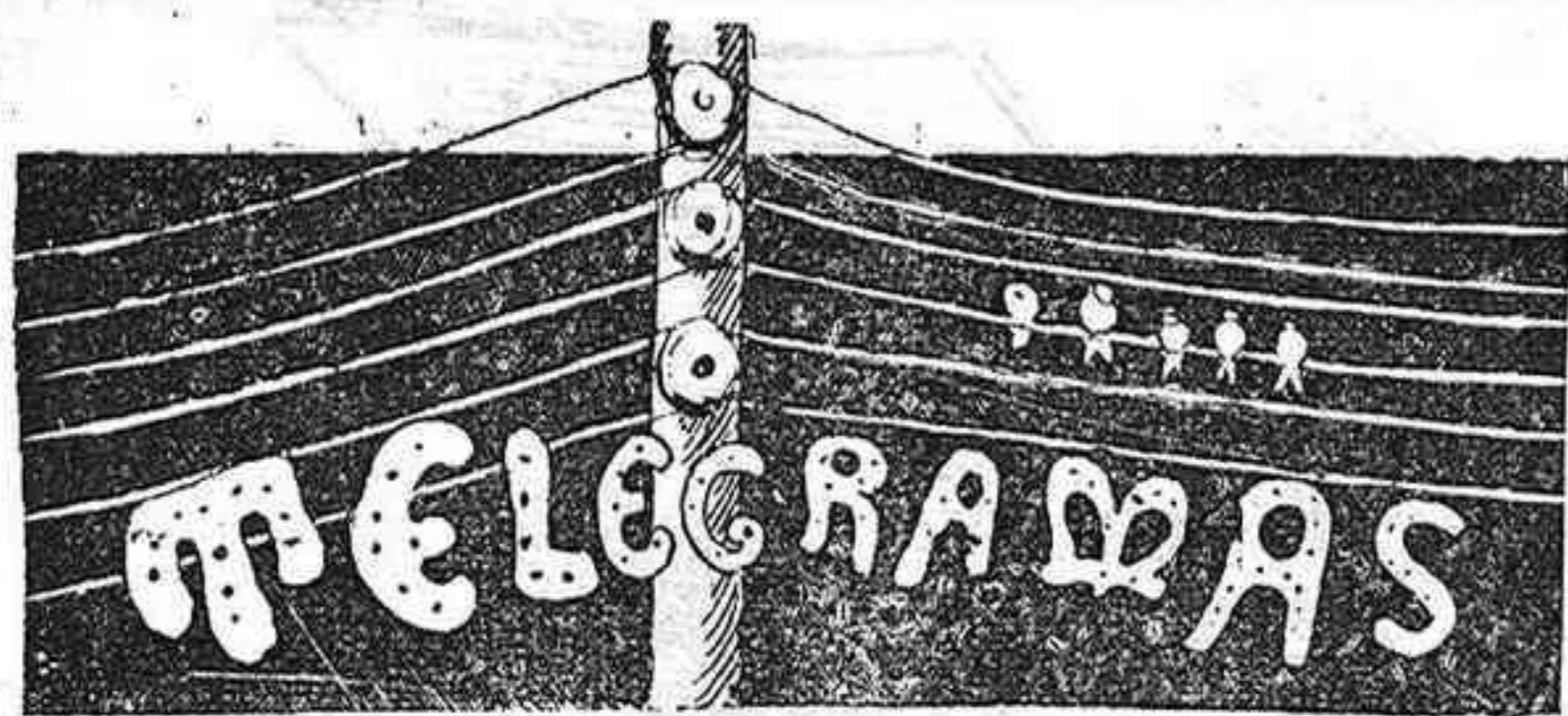
'S tem que si no 'l trehuen aviat, lo matin á picadas.

La persona que necessiti un ministre de Marina, de cartró, podém oferirli.

Com que no 'n farà rés, li darém barato.

Informarán á Marruecos, carrer de las Alhucemas.

La poesia publicada la setmana passada en lo folletí del nostre setmanari y que té per titol: "Cap á la mort" es de D. Domingo Cantí y no de D. Damás Calvet com equivocadament l' haviam suscrita.

Tanger, 25, 8 matí.—Lo Sultan ha rebut *assentat* als nostres representants.

Es creu que quan hi tornin 'ls rebrá *aijeut*.

Es una nova proba de *simpatía* á Espanya.

Idem, 25, 4 id.—Los riffenyos han rebut á tiros als parlamentaris del canyoner *Cocodrilo*.

Un' altra proba de *simpatía* d' aquells bárbaros.

Rambla (cada dia.)—Un jove de Sant Gervasi ha reliscat y s' ha trencat un bras.

Es lo bras 47 que costa l' entarugat d' aquell siti.

Quan se n' hi trenqui un á D. Francisco, potser 'l cambihin.

Imparcial (atrassat.)—Se demana ab urgencia la cessantía del Ministre de Marina.

Los tripulants del *Miguel y Teresa* pensan regalarli mitxa dotsena de figas de moro del ranxo que 'ls hi donan

OBRAS DRAMÁTICAS

— 3 de 3 —

D. Anton Ferrer y Codina
que 's trovarán de venta en la Administració.

DRAMAS EN 3 Ó MES ACTES Á 2 PESSETAS EXEMPLAR

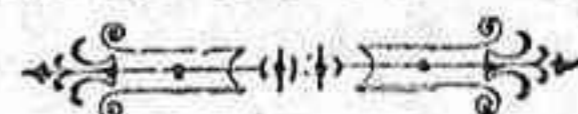
Las Reliquias d' una mare	La Casa payral
Lo gat de mar	Un manresá de l' any vuit
Un gefe de la coronela	Lo punyal d' or
Lo Pajés de l' Ampurdá	Otger

PESSAS EN UN ACTE, Á 1 PESSETA EXEMPLAR

Peró	Remeys per fora	Celos d' un rey
Aucells d' América	Palos y á casa	Lo Repartidor
La perla de Badal. ^a	Castor y Polux	Recuerdo Eterno
Las Carolinas	Los dos barbers	Suicidio sombrero
Pare y Padri	Un cop de telas	Aucells de paper

S' enviarán á fora acompanyant los pedidos en sellos de correo.

SECCIO REGILIOSA

SANT DEL DIA.—"La guerra santa".

Los santons de Marruecos la están predicant en el litoral Africá mentres las kábilas asesinan y roban nostras embarcacións mercants.

La sort que tenim un govern molt previsor y ja ha dat ordre per enviar pólvora als nostres barcos de guerra y hasta els hi posarán canons á la major brevetat.

També estém preparats per si s' ha de sortir á baladrejar pels carrers.

CORTE DE MARIA.—Sermó en demanda de turró per D. Franc.^o Romero en "El Guipuzcoano" en honor de la excelsa primpessa de cel y terra.

NOTICIAS MARITIMAS

La draga *Mellado* en lo port de *Madrid*, está descubrint en gran escala, filtrassións, jornals morts, *mulas* que cobran dos sous y altres menudencias.

No vindria mal que també vingués á escurar lo nostre port, que á jutjar per la fortor que despedeix, també deu estar bastant brut.

AVIS IMPORTANT

Als coleccionistas de la *Galeria de Celebritats* de **La Tomasa**

Vista la gran aceptació que ha tingut en nostre periódich la *Galeria de Celebritats*, ja sia per lo perfecte parecut, ja per lo interessant autógrafo, per qual motiu se fá indispensable lo guardarse en tota persona ayment de las lletras y arts, la Direcció d' eix periódich, determiná fer un tiratge especial de los retratos de dita *Galeria*, el que vá imprés en paper de classe superior, no costant lo preu mes que 10 céntims.

Al mateix temps debém notificar que se han reimprés tots los números del periódich que s' havian agotat, per lo que ja podrém servir coleccions completas, aixis com números solts al preu ordinari de 10 céntims.

CORRESPONDENCIA

Anirá lo de E. Calls, y algo de Bartrina, Prats Nanyach. Hen tornat á llegir "Quina tarde" y lo tema es massa arrossegat per las dimensions de la poesia. Per lo demés, sentim dirli que 'l periódich no te palenque de discordias agenas. Dispensi.—Jaume Ferrer. No hem pogut llegirho, alló semblan caràcters grecs.—Via-fora. Lo serio, ó ha de ser molt superior ó curtet.—J. B. Marangi, y R. T. T. Fassin lo favor de passar per la Redacció—Tarongina. La seva poesia flonja—com diu vósté, m' ha fet riurer;—y creguim... Notorni á escriurer—fins qu' arrivi á ser taronja.

Per la secció de Trenca-closcas, han enviat digne d' insertarse T. T. y M. P.

Serveix algo de Ramon Rosca, Rosini Sengon, Artur del Torrent, T. T. T., Fandillèta, J. Franquesa, Quim Borrèll, J. B. Salviola, Jorsona, Pedro Boladeras, V. Tesrub, Aprenent Forner, Dós tipos de Vilafranca, S. Fábregas y Un pela canyas.

Lo demés rebut fins lo 23 inclussiu no serveix.
J. P. Manlleu. Conforme.—E. S. Port-Bou. idem.—P. S. Vendrell id.—J. G. Esparraguera Van 3 números més y estém liquidats fins últim Agost passat.

RASSAS INTERMEDIARIAS

D. Telesforo Rosich
que, á parlarvos ab franquesa;
lo qu' es la Naturalesa
no 'l va pas tractá d' amich.

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

D. *Hu-tres Quatre-cinch-sis* y Donya *Dos-tres-sis Hu-dos-tres*.
Participan á V. lo seu efectuat matrimoni, verificat en *Total* (Catalunya).
M. EMULAP.

II

La primera es una lletra,
la segona musical,
pronom neutre es la tercera
y nom d' home lo total.

P. C. C.

ANAGRAMA

Una noya molt total
á la tot es va fer mal.

PEPA SESTACHS.

ACENTÍGRAFO

Quant fa una tot Mossen Blay
tot sempre la caritat;
en cambi Mossen Bernat
no la sap tot casi may.

JOSEPH TERRI.

TRENCA CLOSCAS

ADELA BALT

ARENYS

Formar ab aquestas lletas lo titol d'
un drama catalá.

JORSONA.

ROMBO

Sustituhir los punts per lletas de modo que llegit horizontal y vertical, diguin; primera ratlla, consonant, 2.ª part del cos humá, 3.ª nom d' home, 4.ª lloch per aygua y 5. consonant.

RAMON FONR.

ARITMOGRAFIA

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	6	7	8	2	1	6		
4	6	7	8	9				
9	2	1						
5								

1.ª ratlla carrer de Barcelona, 2.ª Nom de dona, 3.ª Capital europea, 4.ª Número y 5.ª consonant.

JORSONA.

GEROGLIFICH

AAA y EEE

son VI

A E I O U

JAUME COSTA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada, pérdua.— *A-ve-lla-na*.

II.— *Copa*.

Anagrama.— *Nofre.Forné*.

Trenca-closcas.— *Aucells de paper*.

Combinació doble.— *po L ca*

lo A do

ma R ta

li A na

bo T as

mo L sa

ma L ta

be A ta

di D as

ca R bó

du E ro

pe T ra

bo A ta

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

—*—

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre. 1'50 ptas.

Cuba y Puerto Rico id. 2 "

Extranger id. 2'50 "

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigitse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Pau, n.º 56, LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Pau, 56.—Barñ